



Univers Pedagogic

Nr. 11 (847),
16 martie 2023



Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

Codul cu privire la știință și inovare va fi modificat și completat



Modificarea codului a fost pusă în discuție în cadrul ședinței grupului de lucru interinstituțional, prezidată de ministrul Educației și Cercetării, Anotolie Topală. Codul cu privire la știință și inovare va fi modificat și completat, urmând ca infrastructura instituțiilor specializate să fie modernizată, iar mecanismul de finanțare a cercetării să fie bazat pe performanță.

Ministrul a menționat importanța realizării graduale a acțiunilor planificate în vederea asigurării stabilității sistemului de cercetare și inovare, pentru a fi în sinergie cu necesitățile acestuia. Modificarea Codului cu privire la știință și inovare în vederea eficientizării sistemului național de cercetare

și inovare este un factor-cheie al acestui proces, urmând a fi revizuit mecanismul de finanțare publică a domeniilor cercetării și inovării, corelat cu evaluarea organizațiilor, care urmează a fi utilizată ca bază pentru acordarea componentei de performanță, ținând cont de bunele practici internaționale.

Introducerea unor îmbunătățiri în funcționalitatea sistemului de cercetare și inovare se va baza inclusiv pe recomandările din Raportul „Cu ambiție pentru transformare – Evaluarea finanțării cercetării, infrastructurilor de cercetare și legăturilor dintre știință și industrie în Republica Moldova” (2023), realizat de un grup de experți internaționali desemnați de Comisia Europeană prin Mecanismul de sprijin al politicilor din cadrul Programului-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Ino-

vare „Orizont Europa”, în contextul evaluării sistemului de cercetare și inovare din Republica Moldova.

Participanții la ședință au făcut schimb de opinii privind aspectele care necesită a fi îmbunătățite în cadrul normativ existent și, totodată, și-au exprimat disponibilitatea de a depune eforturi în vederea consolidării domeniilor cercetării și inovării în Republica Moldova.

Din componența grupului de lucru interinstituțional fac parte reprezentanți ai Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Sănătății, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Finanțelor, Ministerului Mediului, Academiei de Științe a Moldovei, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Consiliului Rectorilor.

70 de elevi premiați în cadrul Olimpiadei Republicane la Limbile străine

Învingătorii Olimpiadei Republicane la Limbile străine (Limba franceză și Limba spaniolă) au fost premiați în cadrul evenimentului festiv de încheiere a competiției. Premianții ediției din acest an sunt elevii ai unor instituții de învățământ din raioanele/municipiile: Bălți, Cantemir, Călărași, Căușeni, Chișinău, Drochia, Fălești, Hâncești, Nisporeni, Orhei, Sângerei, Soroca, Strășeni, Telenești și Ungheni.

Elevii au fost felicitați de către Lilia Ivanov, directoarea Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, care a subliniat necesitatea de a continua promovarea calității în educație, prin organizarea competițiilor corecte și pregătirea atât a elevilor, cât și a profesorilor pentru olimpiadele școlare, la toate nivelurile de organizare.

În mesajele lor de felicitare, Ion Guțu, doctor în filologie, conferențiar

universitar, Universitatea de Stat din Moldova, președinte al juriului la Limba franceză, și Angela Roșca, doctor în filologie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova, președintă a juriului la Limba spaniolă, au menționat buna pregătire a elevilor către olimpiadă și calitatea înaltă a lucrărilor scrise de către participanți.

Olimpiada Republicană la Limbile străine (Limba franceză, Limba spaniolă) a fost organizată de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare din cadrul Ministerului Educației și Cercetării și se înscrie în lista celor 21 de olimpiade și concursuri republicane ce se desfășoară în perioada 17 februarie – 22 mai 2023.

La ediția din acest an a olimpiadei, au participat 221 de elevi din întreaga țară, inclusiv: 142 de elevi care studiază Limba franceză în clase obișnuite, 50 – care studiază Limba franceză în clase bilingve, iar 29 de elevi au participat la competiție, scriind proba de concurs la Limba spaniolă.



FIRST LEGO League Moldova 2023

Competiția de robotică FIRST LEGO League, ediția a VIII-a Super Powered, a adunat un număr dublu de echipe față de anul precedent. Astfel, peste 500 de elevi și 90 de antrenori au participat la semifinalele FIRST LEGO League Challenge Moldova 2023, care s-au desfășurat pe 11 și 12 martie 2023, la Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Cu ajutorul valorilor fundamentale ale competiției, cum ar fi colaborarea, lucrul în echipă, respectul reciproc, incluziunea, impactul și distracția, elevii au trăit o adevărată sărbătoare a tehnologiei! Au făcut descoperiri noi, au explorat abilități și idei neobișnuite, și-au pus creativitatea și perseverența la încercare în cadrul celor 4 probe ale competiției. Elevii și-au consolidat echipele și au prezentat cu mândrie ceea ce au cercetat, învățat și creat.



Veronica Eșanu, manageră Educație STEM și Inovare în cadrul Proiectului Tehnologiile Viitorului, finanțat de USAID, Suedia și Marea Britanie: „Programul FIRST LEGO League reprezintă o combinație perfectă între conținuturi adaptate copiilor și modul în care învățarea se îmbină cu distracția, dezvoltând abilitățile elevilor în domeniile STEM și ducând la descoperiri și noi cunoștințe, obținute prin efortul de echipă. Competiția a devenit o adevărată celebrare a științei, inovației, creativității și colaborării. Sperăm că această experiență va deschide

copiilor oportunități importante în domeniul tehnologiilor și ingineriei, încurajându-i să își seteze aspirații îndrăznețe și să depună eforturi pentru a le atinge.”

Ghidându-se de tema ediției curente a competiției, Super Powered, echipele au cercetat care sunt sursele de energie, metodele de stocare și distribuție a acesteia. Elevii au prezentat membrilor juriului proiecte de inovare ce oferă soluții pentru criza energetică și au arătat numeroase beneficii ale energiei regenerabile pentru mediul inconjurător și pentru oameni. Aceasta

este o sursă de energie inepuizabilă și curată, care nu produce emisii de gaze cu efect de seră și nu generează poluare atmosferică sau sonoră. Echipele au avut proiecte care să propună o soluție atât la scară largă, cât și la nivel local, subliniind astfel oportunitățile de afaceri locale și sprijinul pe care îl poate aduce la dezvoltarea comunităților rurale. Pentru proba de robotică echipele au gândit strategii de joc, au creat câte un robot autonom fiabil și agil, cu design funcțional și l-au programat pentru ca în 2 ore și 30 de minute să îndeplinească un set de misiuni predefinite, amplasate pe un teren de joc special, toate simulând probleme legate de energie.

Fiecare semifinală s-a încheiat cu o ceremonie de premiere, în cadrul căreia au fost desemnați învingătorii și finaliștii. Toți participanții au primit medalii și diplome, iar 29 echipe au fost promovate în finala care va avea loc pe 25 martie 2023, la Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului”.

Evenimentele FIRST LEGO League Challenge Moldova 2023 Super Powered se desfășoară în

cadrul Programului Național de studiere a Roboticii Educaționale și sunt organizate sub egida Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, cu suportul USAID, al Suediei și Marii Britanii în cadrul Proiectului Tehnologiile Viitorului. Sponsorii ai acestei ediții sunt companiile din sectoarele TIC și energetic: Orange Moldova, Premier Energy Distribution și FFW Agency. Organizatorii și gazda evenimentelor sunt Centrul Național de Inovații Digitale în Educație „Clasa Viitorului” și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. FIRST LEGO League Challenge este cea mai importantă competiție internațională din domeniul tehnologiei și roboticii, dedicată copiilor și adolescenților cu vârsta cuprinsă între 9 și 16 ani, care se desfășoară în prezent în 110 țări, cu participarea anuală a peste 680 mii de elevi, în cadrul a 3700 de evenimente.

În Republica Moldova cursul de Robotică este studiat în peste 200 de instituții de învățământ și biblioteci, iar competiția se află la cea de a VIII-a ediție.

Expertii CFCL te învață cum să reduci numărul „hoților de timp”



Vineri, 10 martie 2023, Departamentul Educația adulților și Dezvoltare personală din cadrul Centrul Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă a desfășurat modulul tematic cu genericul: Managementul timpului.

Evenimentul a avut drept scop primordial oferirea instrumentelor utile în atingerea obiectivelor individuale și obținerea eficienței maxime în ceea ce privește unitatea de timp. Acesta a înglobat activități practice și de cunoaștere, care au adus în vizor instrumentele utile în managementul corect al timpului personal, în descoperirea „hoților de timp” și prioritizarea obiectivelor. La fel, au fost puse în practică metode de facilitare a procesului de gestionare eficientă a timpului, instrumente care pot oferi un real ajutor în buna organizare și focusare pe obiectiv. Printre acestea regăsim: Metoda Kanban, Pomodoro, Pareto 20/80, Analiza ABC, „Mănâncă-ți broasca”.

În faza inițială formatoarea Tatiana VERDEȘ, dr., conf. univ, a elucidat conceptul de TIMP. Apoi toți cei prezenți au fost invitați să reflecte asupra activităților desfășurate în ultimele 24 de ore pentru a stabili cât timp le „fură”: serviciul, educația și dezvoltarea personală, familia, hobby-urile, acțiunile pentru sănătate și sportul, prietenii și lumea înconjurătoare. În

baza listei formulate aceștia au putut foarte ușor să identifice „hoții timpului” personal, categorisind obiectivele conform Matricei Eisenhower.

Finalmente, au fost enumerate cauzele irosirii timpului, care provin din constrângeri produse din vina proprie, dar și din constrângeri produse din vina altor persoane. La fel, a fost prezentată lista celor mai frecvenți „hoți de timp”.

Tatiana Verdeș a vorbit publicului despre fundamentele gestionării timpului. În opinia dumneaei, pentru a reuși să îți organizezi eficient timpul, trebuie să-ți setezi eficient obiectivele. Accentul trebuie pus pe prioritizare, căci, pentru a lucra eficient, este necesar să începi cu activitățile indispensabile, care oferă cea mai mare valoare. Formatoarea a îndemnat participanții să reducă numărul surselor ce au misiunea doar de a distra atenția, ținând cont de faptul că doar puține dintre ele cer un răspuns urgent. La fel de important este și Time Managementul, care presupune o planificare detaliată și eficientă a timpului, dar care reduce substanțial stările stresante.

În punctul culminant al modulului, formatoarea a propus un șir de obiceiuri de organizare a timpului, care pot fi un reper pentru cei care abia încep să se inițieze în domeniul managementului timpului. În opinia dumneaei, este foarte important ca fiecare să-și formuleze obiective clare, să-și planifice totul conform priorităților, folosind instrumente de planificare. Pentru o satisfacție personală, este recomandat să-și ofere un premiu pentru lucrările realizate la timp.

PSIHOLOGUL RĂSPUNDE

CUM FACEM FAȚĂ SINGURĂȚĂII ÎN ADOLESCENȚĂ?

Începând cu pubertatea, mulți adolescenți se simt singuri sau izolați. Totodată, singurătatea adolescenților are o formă specifică. Având unul sau mai mulți prieteni, făcând parte dintr-un grup de referință, adolescentul se poate simți singur. De aceea pentru fiecare adolescent singurătatea are o semnificație personalizată. Fie e vorba de o singurătate impusă, prin izolare sau respingere, fie singurătatea este aleasă de adolescent în mod conștient cu scopul analizei propriei lumi interioare, conștientizarea propriei unicități și a locului său în lume etc. Singurătatea poate fi pe termen scurt, situațională (cauzată, de exemplu, de schimbarea locului de trai, moartea unui prieten etc.) sau cronică.

Printre cauzele singurătății în adolescență putem enumera: senzația că este diferit de ceilalți; sentimentul de anxietate; comunicarea defectuoasă cu părinții și semenii; cerințele exagerate din partea adulților; respingerea celorlalți adolescenți; relații problematice părinte-adolescent; hipertutela; ideile nerealiste despre prietenie, relațiile dintre oameni; eșecul în dragoste, divorțul părinților etc. Adolescentul este într-o continuă autocunoaștere. El își identifică neajunsurile (uneori acestea sunt de parte de realitate) și este convins că și cei din jur le văd. Iar autoizolarea este cea mai sigură modalitate (în opinia lui) prin care poate ascunde propriile neajunsuri. Adolescentul singur consideră că nu sunt oameni în care ar putea avea încredere și/sau este nemulțumit de comunicarea cu semenii sau adulții. Dar nici nu depune eforturi pentru a găsi

persoane cu care să dezvolte relații de prietenie.

Momentele de singurătate sunt folosite de adolescent în scop de autocunoaștere, autoanaliză, autodeterminare, de protecție a „Eu”-lui, ca resursă personală pentru dezvoltare etc. Din păcate, există și un șir de aspecte negative ale singurătății. Singurătatea poate alimenta complexele de inferioritate, neîncrederea în oameni, dar și neîncredere în propriile forțe. Singurătatea poate cauza probleme de sănătate, poate fi cauza apatiei, depresiei, dar și a tulburărilor de personalitate. Studiile recente au demonstrat că singurătatea poate fi asociată utilizării compulsive a internetului cu dezvoltarea în timp a dependenței de internet. Reducerea nivelului contactelor sociale poate influența apariția și dezvoltarea sentimentului inutilității, a senzației că trăiește în vid, a comportamentului suicidal etc.

Există un șir de metode care pot ajuta adolescentul să facă față singurătății:

- să învețe să accepte sentimentul de singurătate** ca pe o modalitate de creștere și dezvoltare personală;
- să se concentreze nu pe defecte, ci pe propriile calități**, astfel va crește încrederea în sine;
- să socializeze, dezvoltând relațiile prezente și construind relații noi**, atât în rândul semenilor, cât și în rândul adulților;
- să exploreze diverse activități**, pentru a dezvolta hobby-uri noi;
- să se implice în activități de voluntariat** – ajutând pe alții, poate deveni mai bun cu sine însuși;



Lilia GOLOVEI, cercetător științific, ICITT, psiholog, gimnaziul „Galata”

- să păstreze relațiile bune cu părinții**, deoarece familia este mediul, unde poate simți protecție și afecțiune autentică;
- să profite de singurătate** pentru a dezvolta noi deprinderi și abilități sau pentru a se ocupa de lucruri și activități care le place cu adevărat etc.

Alături de adolescent ar trebui să fie părinții, dar și cadrele didactice, care să-l încurajeze să vorbească despre problemele cu care se confruntă. Adulții ar trebui să fie cu ochii pe adolescent pentru a preveni efectele negative ale singurătății, dar fără a-i încălca intimitatea și manifestând încredere în deciziile adolescentului. Organizarea ieșirilor în natură, a petrecerilor, a evenimentelor culturale și sportive etc. îl vor ajuta pe adolescent să socializeze, dar și să-și exploreze propriile interese și pasiuni. Discutarea succeselor și reușitelor, a planurilor de viitor vor ajuta adolescentul să capete mai multă încredere în sine. Totuși, există situații, când nici adulții nu pot face față provocărilor cu care se confruntă adolescentul lor. În acest caz, adultul poate fi cel care să recomande adolescentului consilierea unui psiholog, consilier sau psihoterapeut.

Practici în domeniul logopedic pentru formabilii CFCL

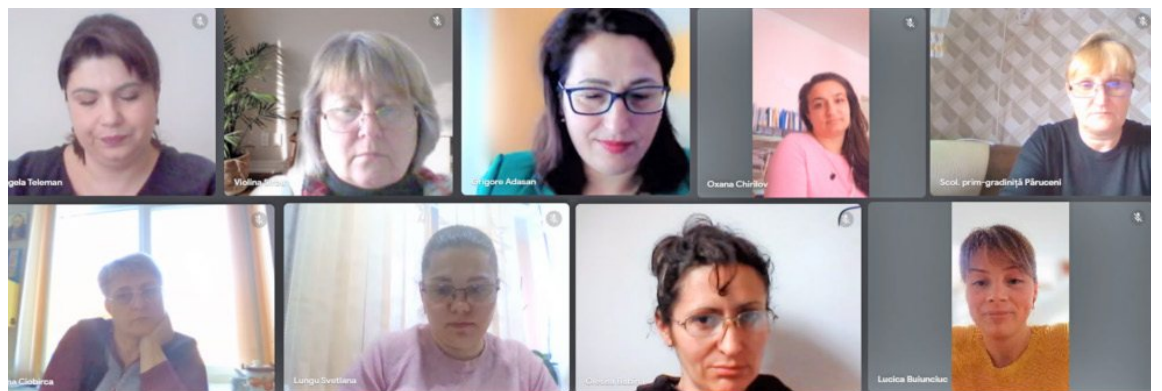
Formatorii Departamentului Educația Timpurie și Învățământ Primar din cadrul Centrului Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” au invitat formabilii de la programele Pedagogie în învățământul primar și Pedagogie preșcolară la o discuție cu logopedul-psiholog Doina Așașan, fondatoarea și directoarea Centrului de Dezvoltare Timpurie „Scăpărici”.

Specialistul a venit în fața publicului pentru a-și împărtăși experiența și a explica cât de importantă este respirația în formarea limbajului copilului de vârstă școlară mică și timpurie. Scoțând în vizor influența gadgeturilor asupra copiilor, dumneaei a îndemnat cadrele didactice să organizeze în clasă exerciții ce implică tehnica corectă a respirației contribuind, astfel, la dezvoltarea limbajului și memoriei, la oxigenarea creierului, la stăpânirea propriilor emoții etc.

În acest sens, Doina Așașan a propus o serie de exerciții și metode practice de antrenare a respirației. Cea mai des folosită ar presupune suflarea printr-un pai pentru sucuri într-o mânășă medicinală din latex. Pe mânășă umflată pot fi desenate emotoane, scrise exerciții matematice, diverse expresii, totul fiind în concordanță cu obiectul la lecția cărui se execută activitatea. Este foarte important ca tehnica inspirării și expirării să fie executată corect, iar copiii să înțeleagă necesitatea acestor exerciții. De aceea, fiecare profesor/educator trebuie să le explice ce se întâmplă când inspiră și când expiră. Copilul va pune mâna la piept pentru a înțelege cum decurge procesul. Pentru a face tranziția de la un obiect

la altul, poate fi pusă în practică metoda mirosirii florilor. Copiii vor fi aranjați într-un rând și fiecare va mirosi o floare. La fel, poate fi utilă metoda depășirii obstacolelor în timp ce elevul conduce suflând o pană sau o bucată de vată. Sunt două tehnici foarte utile pentru lecțiile la care sunt studiate păsările și florile. În cazul grupurilor cu mulți copii metodele pot fi aplicate în competiții pentru a dezvolta caracterul de competitor. Finalmente, fiecare activitate va crea o stare de bine copilului, îl va face fericit, respectiv, lecția îi va părea și mai interesantă. De asemenea, putem apela la tehnica de umflare a baloanelor sau de suflare a baloanelor de săpun, în executarea căreia e posibilă și implicarea părinților.

Doina Așașan a vorbit și despre importanța dezvoltării motricității fizice prin exerciții care pot fi puse în practică atât de învățători, cât și de educatori. De exemplu, pedagogul poate cere copilului să scrie aceeași frază cu mâna dreaptă, apoi cu stânga. La lecția de artă plastică poate experimenta crearea noilor culori, apelând la o pipetă și un pahar cu apă curată. Metoda respectivă implică și gândirea, logica, motricitatea. În urma acestui experiment profesorul



poate cere copilului să formeze fraze complexe din cele observate. La fel, într-un bol de sticlă, pe care sunt scrise litere, turnăm apă și observăm cum literele se dizolvă, se mișcă.

Formabilii CFCL au fost îndemnați să se implice în dezvoltarea motricității copiilor, învățându-i să își lege șireturile. În acest proces trebuie neapărat implicați părinții, care pot cere copilului să curețe o ceapă, să aleagă orezul de hrișcă etc. La fel de ușor educatorii ar putea să îi implice în culegerea diverselor tipuri de cereale de pe un cub modelat din plastilină. Toate aceste activități îl vor face pe copil mai grăjliu și mai răbdător.

Parcursul dezvoltării limbajului implică și auzul fonematic. La vârsta de 3-5 ani atenția auditivă, memoria auditivă a copilului este mai accentuată. De aceea este foarte important ca copilul să nu fie lăsat să schimonosească cuvintele și să fie învățat să le

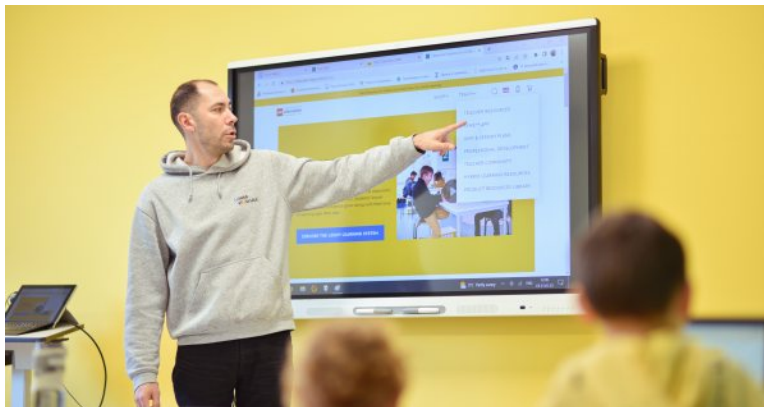
rostească corect. O recomandare ar fi citirea cu intonație, mimică și gesturi de la vârsta de 2 ani. Fiecare povestire trebuie formulată în cuvinte simple, scurte și însoțită de imagini viu colorate. La fel, pot fi inițiate exerciții de depistare a cuvintelor corecte. Profesorul va inventa cuvinte inexistente și le va introduce în joc împreună cu cele corecte, iar copilul va avea misiunea de a le alege pe cele corecte. Acest proces îl va amuza, dar îl va ajuta să însușească cuvântul rostit corect. Respectiv, memorarea nu va fi mecanică, ci logică, iar pronunțarea va fi cea corectă. De asemenea, putem schimba accentul unor cuvinte care, în rezultat, își schimbă și sensul. Cu ele copiii ar putea formula propoziții logice. Astfel, elevul va însuși mult mai ușor, iar profesorul va crea pauze dinamice.

Logopedul recomandă punerea în practică a exercițiilor utile pentru dezvoltarea mușchilor faciali, urechi-

lor și ochilor prin recitarea poeziilor ce conțin interjecții. Auzul fonematic poate fi dezvoltat și prin audierea sunetelor obținute prin bătăi de palme, picioare sau bătutul în diferite obiecte sau suprafețe. Pentru a elimina bălbăielile, putem implica sunetele, schimbarea intensității vocii.

În finalul activității Doina Așașan a prezentat Ghidul pentru pici ABC-ul reciclării, care are la bază o poveste, *povestea sticlei*, ce impresionează copiii prin faptul că ea călătorește în diverse medii unde nu este acceptată și, în final, se transformă într-o păpușă. Acest ghid conține informații despre metodele de colectare și reciclare a deșeurilor pe înțelesul copiilor. În acest context, autoarea a îndemnat cadrele didactice să explice copiilor cu ce poate fi înlocuit un obiect nociv (sticlele și pungile din plastic) precum și să le organizeze excursii la fabricile sau atelierele de reciclare.

Vladimir Vohmeanin: „Pedagogia este ceea ce am obținut și îmi aparține!”



Dacă în secolul al XIX-lea profesia de pedagog era considerată ca o meserie mai mult pentru persoanele de sex masculin, acum tot mai puțini bărbați aleg profesia de pedagog. În pedagogie cele mai solicitate discipline pentru bărbați sunt matematica, fizica, informatica, educația fizică, istoria și geografia. Dar se întâmplă ca unii bărbați să fie și învățători de clasele primare. Unul dintre ei este Vladimir Vohmeanin, care în anul acesta a luat premiul mare „Învățătorul anului 2023” la concursul municipal „Pedagogul Anului”. Dl Vohmeanin este îndrăgostit în munca de pedagog și demonstrează acest fapt de 17 ani, fiind angajat la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihail Koțiubinski” din mun. Chișinău.

- Ați participat pentru prima dată la un asemenea concurs?

-Nu, am mai participat la concursul „Profesorul anului”. Era în 2014, atunci am ocupat locul 2. De asemenea, am participat la concursul „Profesorul anului la limba rusă”, organizat de Centrul de cultură și știință rusă în 2016, unde am luat locul 1. Am și experiența participării la concursul „Pledoarie pentru pedagogie” în 2019, unde am ocupat locul 3.

- Cum au decurs pregătirile pentru concurs?

-Nu e posibil să te pregătești pentru o astfel de competiție, cu excepția faptului că avem posibilitate să pregătim unele etape acasă. Dar majoritatea le-am prezentat imediat la fața locului, fără pregătire, fiind alocată doar o jumătate de zi pentru pregătirea lecției (ei bine, toată noaptea!). Pentru mine participarea la competițiile profesionale este, în primul rând, o provocare, un fel de ieșire din zona mea de confort. În același timp, fiecare competiție îmi extinde competențele profesionale și, de asemenea, fac schimb de experiență cu alți participanți.

- Cum de ați ales profesia de pedagog?

- A fost un incident. Pe vremea când susțineam examenele din clasa a IX-a, pe scara noastră locuia o vecină care lucra ca profesoară la un colegiu pedagogic. Dumneai a intrat într-o conversație cu mama mea și a convins-o să mă trimită să studiez la o facultate care pregătește învățători pentru clasele primare. După ce am studiat 5 ani, am decis să lucrez ca învățător, pentru a-mi consolida cunoștințele în domeniu. În același timp, studiam jurnalismul la ULIM. Când am început să activez la liceu, am început să lucrez și ca jurnalist în același timp. Am scris articole la reviste pentru copii, m-am implicat ca manager de publicitate și am prezentat programe la radio. Ei, cred că a fost o experiență pentru mine. Vara lucram ca jurnalist, iar în restul anului - la școală. Salariile la acea vreme erau identice. Dar mă întorceam în fiecare an din vacanță la școală și îmi

dădeam seama că aici îmi place cel mai mult. Acum pot spune cu certitudine că pedagogia este ceea ce am obținut și îmi aparține.

- Ce părere aveți despre faptul că tot mai puțini bărbați aplică pentru profesia de pedagog, mai ales de clasele primare?

- La fel cum sunt puțini bărbați printre frizeri sau femei printre constructori. Pedagogia este o profesie delicată, care necesită anumite capacități, nu toți sunt capabili să și le formeze. Știți, acum nu pot spune că este o profesie mai mult feminină sau masculină. În orice domeniu există profesioniști de ambele sexe. Mă gândesc, dacă ar fi mai bine să fie mai mulți profesori bărbați? Cred că da, pot explica acest lucru prin exemplul cu familiile vulnerabile din țara noastră. Am mulți copii în clasă care fac parte din familii în care părinții nu locuiesc împreună, copiii locuiesc numai cu mama, respectiv, creșterea lor este mult influențată de partea feminină. Acest fapt lasă o anumită amprentă asupra formării personalității copilului. În orice caz, stilul pedagogic al bărbaților diferă de cel al femeilor. Nu e mai bine sau mai rău, e doar un lucru diferit. Este bine să fie această diversitate în pedagogie, pentru că ea contribuie la formarea copilului ca acesta să devină o personalitate integră.

- La o vârstă atât de fragedă copiii se plictisesc repede. Ce metode aplicați pentru ca fiecare lecție să fie diferită și interesantă pentru pici?

- Știți care este diferența dintre vorbitul în public în fața adulților și o simplă lecție pentru copii? Adulții sunt interesați de ceea ce vei spune, dar copiii - nu! De exemplu, orice angajat la birou, când vine la locul de muncă, mai întâi își face cafeaua, comunică cu colegii și, abia după, începe lucrul. Însă copiii trebuie adaptați la atmosfera de lucru. Este dificil să câștigi interesul copiilor și trebuie să o faci încă de la prima lecție. Eu folosesc diverse forme de salut, le spun copiilor ce îi așteaptă astăzi, află ce așteaptă ei de la o nouă zi sau lecție. Fiecare metodă trebuie să fie justificată, deci, nu folosesc metode prea amuzante, pentru că, în primul rând, am clasa întâi, în al doilea rând, copiii mei sunt foarte activi și durează mult timp pentru a-i liniști puțin. Putem recita o poezie pentru a începe lecția sau putem cânta un fragment din cântecul nostru preferat.



- Folosiți la lecții metode de predare netradiționale?

- O să vă povestesc ceva legat de această temă. S-a întâmplat când mă pregăteam pentru atestarea la gradul didactic unu. O colegă s-a oferit să mă ajute și m-a întrebat dacă eu folosesc metode netradiționale în practica mea. Această combinație de cuvinte mi s-a părut necunoscută și i-am zis că nu le folosesc. Colega mi-a spus că ar trebui să lucrez în această direcție, pentru că nu mi se va acorda gradul didactic unu, dacă nu folosesc metode noi. Imaginați-vă surpriza mea când am aflat că metodele pe care le aplic de la lecțiile mele sunt numite „netradiționale”. Îmi place să pun o mulțime de întrebări copiilor, îmi place să urmăresc când copiii se mișcă mult prin clasă și interacționează între ei. Pentru a atinge aceste obiective, desigur, trebuie să utilizezi metode netradiționale. Totul este foarte simplu - orice profesor, care predă o lecție și vede că metoda dată nu funcționează, caută una nouă, diferită, sau își modifică metodele anterioare, obținând rezultate cu mult mai bune.

- Astăzi una dintre dificultățile întâlnite zilnic în școli este numărul mare de elevi în clasă. Cum vă reușește să acordați timp și atenție fiecărui copil?

- Da, este adevărat. Și dacă cineva dintre profesori vă spune că reușește să ajungă la toți cei 30 de copii, nu credeți, nu este adevărat! Sau și-a ales copiii și i-a adunat doar pe cei mai capabili, atenți, educați etc. Apropo, această practică este prezentă în școlile noastre. Și cred că este ceva greșit. Da, am introdus un sistem de înscriere în școli pe sector, dar fiecare găsește căi diferite și ocolește aceste reguli. Imaginați-vă 2 școli în același sector. Într-unu, în fiecare clasă sunt câte 30 sau mai mulți copii, iar în cealaltă abia sunt recrutați 20. Care clasă va fi mai eficientă? Sunt de acord că și alți factori influențează această situație, dar de aici începe. Ce ține de mine personal, sunt momente când un copil, din diverse motive, nu a însușit materialul. În acest caz, mă bazez pe munca individuală cu acest copil după lecții, dar implic și familia (când copilul primește o sarcină suplimentară și o finalizează acasă cu ajutorul părinților). Însă atunci când copilul lucrează în clasă, formele de lucru în grup sunt de mare importanță, astfel copiii învață unii de la alții.

- Școlile din Republica Moldova au acceptat un număr mare de copii ucraineni refugiați, iar profesorii se confruntă cu noi provocări legate de acest fapt. Aveți în clasă copii din Ucraina și, dacă da, cum vă descurcați?

- Da, în clasa mea sunt 15 elevi din familia de refugiați. Mă descurc cu ei ca de obicei - sunt aceiași copii și nu diferă cu nimic de cei ai localnicilor. Totuși, au un nivel mai înalt de stres și de frustrare psihologică. Elevii refugiați din clasa I trec printr-o perioadă de adaptare, în care un pedagog și un psiholog desfășoară diverse activități cu ei, pen-

tru ca aceștia să scape de stres și cât mai curând să se alature echipei. Această perioadă nu are limite clare. Totul este determinat în procesul de diagnosticare și observare. Din experiență pot spune că anul acesta perioada de adaptare a fost mai îndelungată, inclusiv pentru copiii din Republica Moldova. Conform rezultatelor diagnosticării, a fost identificat un nivel crescut de stres. Nu am efectuat diagnosticul pentru a identifica cauzele acestui stres, dar sarcina principală a fost alta. Mulțumită partenerilor educaționali și poziției noastre de viață activă, am participat la diverse traininguri, la care am fost familiarizați cu diferite modalități și tehnici de depășire a stresului la elevi. Așa că anul acesta, împreună cu psihologul liceului, am avut mai mult de lucru și a fost mai greu.

- Deci, jumătate de clasă sunt copii din Ucraina. Vă afectează acest fapt în activitate?

- Acest fapt m-a afectat numai la început, întrucât momentele organizatorice nu erau clar formulate. Și este de înțeles - situația era excepțională. În acel moment cel mai important era să acordăm asistență psihologică atât copiilor, cât și părinților. Să ne asigurăm că nu se simt incomod. Cred că am reușit. Privind modul în care oamenii obișnuieți, la punctele de trecere ale frontierei, au oferit în mod voluntar asistență refugiaților, nu poți rămâne indiferent și, la rândul tău, găsești modalități de implicare. Știți, au fost destui copii ucraineni în clasa mea chiar înainte de război, clasa mea studiaza limba ucraineană. Nu pot spune că am fost cumva influențat de numărul mare de refugiați. Pentru mine aceștia sunt, în primul rând, copii ca și cei din Republica Moldova. Educația nu are naționalitate, sex sau religie, ea are valori omenești.

- Predați toate disciplinele în limba ucraineană?

- Nu. Tot materialul este predat în limba rusă, în ucraineană copiii studiază doar limba și literatura ucraineană și tradițiile poporului ucrainean.

- Aveți destule materiale didactice adaptabile pentru refugiați?

- Materialul didactic din bibliotecă se formează pe baza numărului aproximativ de elevi de clasa I. În anul acesta de învățământ numărul elevilor de clasa I a fost mai mare decât se aștepta, astfel, biblioteca nu a avut cantitatea necesară de materiale didactice. Mai mult, nu au existat instrucțiuni specifice cu privire la măsura aceasta și în condiții este posibilă asigurarea copiilor refugiați cu material didactic. Datorită bibliotecii electronice, toți elevii au avut acces la materialul didactic. Cu toate acestea, biblioteca electronică nu conține toate materialele necesare. Pentru rezolvarea acestei probleme au fost implicate resursele de rezervă ale bibliotecii liceului nostru, precum și ale altor biblioteci. Este important de menționat că, în situația actuală, persoanele responsabile nu au stat deoparte și fiecare a oferit asistență autorizată în măsura posibilităților. Drept urmare, toate dificultățile au fost depășite, iar toți elevii au acces la materialul didactic. De asemenea, au existat dificultăți cu materialele pentru studiul limbii și tradiției ucrainene, deoarece biblioteca noastră nu avea un număr atât de mare de manuale.

- Pentru nimeni nu este un secret că profesia de pedagog este un job destul de migălos și că munca continuă și după ore. Cum vă accepta familia?

- Da, munca profesorului continuă și după lecții. Seminarele, consiliile pedagogice, ședințele comi-



siilor metodologice și multe altele fac, de asemenea, parte din munca noastră. Nu mai vorbesc despre chatul părinților care, în majoritatea cazurilor, sunt cei care necesită cel mai mult timp. De aceea este foarte important să te organizezi corect. De exemplu, părinții mei știu câteva reguli simple: nu scrie după ora 17:00 și în weekend, discuția are loc într-un chat separat, președintele comitetului de părinți vine cu sugestii etc. Din fericire pentru mine, soția mea nu este din domeniul pedagogiei. Încerc să las de lucru la serviciu și să nu-l aduc acasă. Desigur, există întrebări sau discuții urgente în chatul părinților, dar revenim la reguli și totul se calmează. Singurul lucru pe care profesorul nu-l poate influența sunt ordinele urgente de la autoritățile superioare. Și sunt multe, iar reacția trebuie să fie promptă. Toți profesorii, inclusiv eu, ne plângem de numărul mare de documente. Dar problema documentației nu ar fi atât de acută, dacă nu ar trebui să fie duplicată de diverse platforme și reviste electronice sau de alt tip.

- Activați la IP LT „Mihail Koțiubinski” mai bine de 17 ani. Prin ce v-a captivat această instituție?

- S-a întâmplat așa că mama mă aducea la acest liceu de când m-am născut, deoarece fratele meu, din anul 1985, a venit în clasa I și mama îl aducea la școală, iar eu eram încă în cărucior. Desigur, am studiat și eu la acest liceu până în clasa a IX-a. Ideea principală este ca elevul să frecventeze o școală aproape de casă! În timpul acela nimeni nu „se ducea la profesor”, toată lumea a încercat să fie mai aproape de casă! Și este corect! Când m-am hotărât să lucrez la același liceu pe care l-am absolvit, m-am gândit la un singur lucru - ar fi bine dacă m-ar accepta. Și așa s-a întâmplat! Doamna Ala Hioară, căreia îi aduc mulțumiri, a fost ghidul meu în lumea pedagogiei. De fapt, au fost mulți dintre acești ghizi care sunt încă alături de mine acum, dar începutul l-a pus dumneai. Ulterior, în procesul de a deveni profesor, am primit oferte să lucrez în diferite licee ale orașului. Dar, din diverse motive, am respins toate ofertele. Și, sincer să fiu, sunt fericit. Acum în liceul meu mă simt ca într-o familie... Este ca atunci când vii obosit acasă seara după o zi grea, iar soția te întâmpină cu îmbrățișări calde, o cină delicioasă, iar copiii îți vorbesc zâmbind despre cum a decurs ziua. Cu o asemenea dispoziție vin la liceu în fiecare dimineață. Sunt mândru că lucrez la liceul „Mihail Koțiubinski” și sunt recunoscător fiecărui coleg pentru că este prezent în viața mea.

- Dle Vohmeanin, vă mulțumim pentru implicare activă și pentru educarea copiilor atât de la noi, cât și a celor refugiați din Ucraina.

Reamintim că, potrivit Biroului Național de Statistică, în învățământul primar din Republica Moldova coraportul bărbați/femei pedagogi este de 1,8% la 98,2%.

Traducere din limba rusă

A intervievat
Silvia ȚURCAN

Mihail Popa – remarcabil pedagog și om de știință



Recent profesorul universitar de la UPSC, Mihail Popa, a obținut titlul onorific de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, prilej cu care colectivul Facultății de Fizică, Matematică și Tehnologii Informaționale, precum și întreaga comunitate academică a universității, îi adresează cele mai călduroase felicitări și urări de bine.

Doctorul habilitat Mihail Popa, Doctor Honoris Causa al UST, activează la facultatea FMTI a UPS „Ion Creangă” din anul 1996.

Interesele sale științifice sunt legate de procesele invariante din teoria calitativă a ecuațiilor diferențiale, algebre Lie și algebrele gradate comutative, funcțiile generatoare și seria Hilbert, teoria orbitei și teoria stabilității Lyapunov etc.

Unul dintre rezultatele științifice remarcabile, obținute de Domnia sa, ține de soluționarea problemei generalizate a centrului și a focarului

pentru sistemele diferențiale polinomiale.

Profesorul universitar Mihail POPA este unul dintre fondatorii și conducătorii Seminarului Științific „Ecuatii diferențiale și algebre”, care activează cu regularitate la facultatea FMTI din anul 2002.

Este autorul a 10 cărți științifico-didactice: monografii și manuale pentru studenți, masteranzi, doctoranzi.

A pregătit 10 doctori în științe fizico-matematice.

Sub conducerea profesorului universitar M. Popa, a fost organizat și

funcționează, din 2002, la Universitatea de Stat din Tiraspol seminarul științific *Ecuatii Diferențiale și Algebre* pentru profesori, masteranzi și doctoranzi.

A fost conducător de proiecte privind organizarea a multiple conferințe științifice internaționale, conducător și executor în cadrul programelor de stat, precum și al proiectelor de cercetare instituționale.

Este membru al Comisiei de experți ANACEC, membru al colegiilor de redacție ale revistelor științifice „ROMAI Journal”, „Buletinul AȘM. Matematica”, „Acta et Commentationes. Științe Exacte și ale Naturii”.

Este laureat al premiilor „Academicianul Constantin Sibirschi” și „Dimitrie Cantemir”.

Mihail Popa s-a născut la 15 mai 1948, în satul Vălcineț, raionul Călărași. Face studii la școala de opt ani din satul Temeleuți, apoi la școala medie nr. 1 din or. Călărași, pe care o absolvă cu succes.

Își continuă studiile la Facultatea de Fizică și Matematică a Universității

de Stat din Chișinău, specialitatea Matematică, pe care o absolvă în 1971.

În perioada 1971-1974, este învățător de matematică la școala medie din satul Zămbreni, raionul Anenii Noi.

Din noiembrie 1974, este înmatriculat la doctorat la Institutul de Matematică cu Centru de Calcul (recent Institutul de Matematică și Informatică) al Academiei de Științe a Moldovei, pe care îl absolvă, susținând cu succes teza cu titlul *Clasificarea afină a sistemelor diferențiale cu nelinierități pătratică* (1979). Din 1975 activează la Institutul de Matematică cu Centru de Calcul. În 1992 susține teza de doctor habilitat. Începând cu anul 1980, timp de 30 de ani, se află în administrația Institutului de Matematică și Informatică: secretar științific, director-adjunct, director.

Din 1996 lucrează prin cumul la Universitatea de Stat din Tiraspol.

Din sfera intereselor științifice ale profesorului Mihail Popa fac parte procesele invariante în cercetarea calitativă a ecuațiilor diferențiale. A fost

propus un nou punct de vedere asupra metodei invarianților algebrici în teoria calitativă a ecuațiilor diferențiale, fondată de academicianul C. Sibirschi. El constă în aplicarea algebrilor Lie a operatorilor reprezentărilor grupurilor liniare în spațiul coeficienților sistemelor de ecuații diferențiale polinomiale și algebrilor graduate a invarianților și comitanților la cercetarea geometriei acestor sisteme. O parte însemnată a rezultatelor se referă la studiul algebrei Lie reductive a operatorilor Lie pentru grupul centroafin și reprezentarea lui în spațiul coeficienților sistemului de ecuații diferențiale ordinare polinomiale autonome de ordinul întâi. Altă categorie de rezultate sunt legate de clasificarea dimensiunii orbitelor sistemului de ecuații diferențiale ordinare polinomiale în raport cu grupurile admise și studiul integralelor invariante pe varietățile invariante nesingulare. O pagină nouă în utilizarea algebrilor Lie și algebrilor invarianților o constituie extinderea lor asupra sistemelor diferențiale autonome multidimensionale de ordinul întâi cu membrii drepti polinoame, ce au coeficienți constanți. A propus o nouă cale de soluționare a problemei centrului și focarului, ce nu presupune calcularea explicită a mărimilor focale (Lyapunov) pentru sistemul diferențial de forma generală, ci doar determinarea tipurilor unor comitanți unimodulari, care conțin ca și coeficienți pseudo-mărimile focale ale acestui sistem. Ultimul rezultat, ce ține de soluționarea problemei generalizate a centrului și focarului, vine să încununeze o biografie științifică excepțională a matematicianului Mihail Popa.



CUM UTILIZĂM METODA BAZATĂ PE JOGURI DIGITALE ȘI GAMIFICAREA PENTRU PREDAREA – ÎNVĂȚAREA CONCEPTELOR DE PROGRAMARE

La ce vă gândiți când auziți termenul „gamificare”? Cel mai probabil, la elemente specifice jocurilor într-o activitate.

Scopul acestui articol este de a împărtăși experiența și viziunile despre metoda învățării bazate pe joc și gamificarea în educație, precum și de a încuraja alți profesori să exploreze această metodă de predare interesantă și eficientă.

Ce este metoda învățării bazată pe joc și gamificarea?

Învățarea bazată pe joc și gamificarea sunt două abordări diferite pentru integrarea elementelor de joc în activitățile educaționale.

Învățarea bazată pe joc se referă la utilizarea jocurilor ca instrument principal de învățare. Învățarea bazată pe jocuri poate varia de la chestionare simple sau simulări interactive până la jocuri multiplayer complexe.

Pe de altă parte, **gamificarea** este o abordare inovatoare de predare-învățare-evaluare, care utilizează elemente de joc pentru a motiva elevii și a crea un mediu mai fascinant și mai interactiv de dobândire a cunoștințelor.

Deși în trecut jocurile erau concepute ca activități lipsite de sens, care consumau timp, în cele din urmă, această percepție s-a schimbat. Jocul are o valoare imensă pentru dezvoltarea mentală și emoțională a copiilor. Un joc funcționează ca un mediu sigur în care elevul își poate testa ipotezele despre lumea reală în contexte educaționale gamificate.

În calitate de profesor, cred că motivația de a utiliza aceste metode provine de la dorința de a crea un mediu de învățare mai dinamic, mai



Ana Maria CIREȘ,
profesoară de informatică,
IPL Școala Internațională Heritage,
Chișinău, Moldova

participativ și centrat pe elev. Consider că, încorporând elemente de joc și competiție la lecție, pot capta mai bine atenția elevilor și îi pot ajuta să-și concentreze atenția pe o perioadă de timp mai îndelungată pe parcursul lecției.

În continuare voi oferi o viziune asupra metodelor specificate mai sus, cum le folosesc în propria practică, și voi sublinia beneficiile și potențialul acestora atât pentru profesori, cât și pentru elevi. Prin aceasta sper să inspir o nouă generație de profesori că metoda bazată pe jocuri și gamificarea este un instrument didactic puternic pentru procesul de predare-învățare și evaluare.

Exemple de incorporare a jocurilor digitale în procesul de predare-învățare a conceptelor de programare.

Ca profesor de informatică și robotică, am descoperit că metoda bazată pe jocurile digitale este eficientă și îmi permite de a implica elevii, de

a-i motiva pe parcursul procesului de învățare. Un joc pe care îl folosesc în predare este *Minecraft Education*, care este o versiune educațională a popularului joc video care le permite elevilor să exploreze și să creeze lumi virtuale, în timp ce învață concept-cheie de programare.

Motivul pentru alegerea acestei metode se bazează pe faptul că *Minecraft* este o platformă extrem de interactivă și captivantă, care oferă opțiuni parțial gratuite de utilizat. Oferă un mediu de învățare dinamic, permite elevilor să-și aplice cunoștințele de programare într-un mod practic. La folosirea acestui joc, învățarea este centrată pe elevi și le dezvoltă creativitatea, gândirea critică și colaborarea etc.

Cu toate acestea, au existat unele provocări în implementarea acestei metode. Una dintre principalele provocări a fost să le explic elevilor că, pentru a trece misiunile, trebuie să folosească conceptele de programare pe care le-au studiat și că jocul clasic

este diferit de cel educațional, prin modul în care trebuie parcurs. Pentru a face față acestei provocări, am oferit îndrumări și sprijin suplimentar pentru a-i ajuta pe elevi să înțeleagă conexiunile dintre joc și conceptele de programare. Elevii pot învăța și aplica în practică mai multe concepte de programare, precum: tipuri de algoritmi, execuțanți, variabile, tipuri de date, bucle, instrucțiuni de decizie, depănarea etc. De asemenea, își dezvoltă abilitățile de colaborare, rezolvare creativă a problemelor, comunicare și gândire algoritmică.



În ciuda acestor provocări, am observat multe rezultate pozitive, prin aplicarea metodei bazate pe joc digital în practică. Elevii au demonstrat un nivel ridicat de implicare și entuziasm, deseori revenind în sala de calculatoare pentru a exersa și a explora cele învățate. De asemenea, am observat că elevii se ajută reciproc cum să parcurgă jocul și să construiască programe, ceea ce este o dovadă de colaborare și de abilitate de a rezolva probleme. În general, cred că această metodă este un instrument de predare puternic, iar *Minecraft Education* este un doar un exemplu excelent în acest sens.

Resurse relevante pentru învățarea bazată pe joc și gamificarea:

Există o varietate de resurse disponibile pentru învățarea bazată pe joc și gamificare. Printre acestea se numără: *Website-uri* (gamesforchange.org se concentrează pe jocuri ca forță pentru inovarea social, q2l.org încorporează jocuri în toate aspectele predării și învățării); *Reviste academice* (igi-global.com, journal.seriousgamesociety.org); *Cărți* („What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy”, by James Paul Gee, 2014; „Don't Bother me Mom, I'm Learning”, by Marc Prensky, 2006; „Reality is Broken: Why Games Make Us Better and How They Can Change the World”, by Jane McGonigal, 2011); *Cursuri online pentru profesori* (Jocuri în școală (*Games in Schools*) de la European Schoolnet Academy; Gamificarea (*Gamification*) de la Coursera; Învățare bazată pe joc pentru profesori (*Game-based learning for teachers*) de la Udemy.)

Inteligența colectivă - premisă a asigurării calității procesului instructiv-educativ

Inteligența colectivă este considerată o inteligență de grup sau comună, care rezultă din colaborare, eforturi colective și competiția mai multor persoane și apare în luarea deciziilor consensuale.

Una dintre principalele influențe ale conceptului de inteligență colectivă este principiul holistic, conform cărui „întregul este mai mult decât suma părților sale”.

Mulți cercetători au analizat modul în care inteligența colectivă contribuie la transferul de cunoștințe și putere de la individ la colectiv.

Pornind de la cele menționate mai sus, putem defini inteligența colectivă ca o măsură a cât de mult indivizi pot lucra la probleme și oportunități importante, în mod colectiv, dinamic și inteligent, precum și să anticipateze oportunități și să răspundă la o situație, exploatarea percepției colective, memoria, intuiția, planificarea. Acest concept este folosit în prezent în foarte multe sfere de activitate ale omului: politică, economie, tehnologii informaționale, militare etc. De aceea este important ca abilitățile de lucru în grupuri să fie dezvoltate încă din sălile de clasă ale instituțiilor de învățământ.

Majoritatea profesorilor încearcă să organizeze elevii în echipe, pentru a obține rezultate durabile la disciplina predată, pentru a trezi interesul față de disciplină, prin interactivitate și dinamism.

Majoritatea celor care organizează elevii în grupuri în procesul instructiv-



Igor COCIMARIUC,
profesor de biologie,
grad didactic I,
IPLT „Principesa Natalia Dadiani”,
mun. Chișinău

educativ își pun întrebarea: *Care sunt motivele subiacente pentru care unele echipe au un nivel mai scăzut sau mai crescut de inteligență colectivă și ce s-ar putea face pentru îmbunătățirea acestei dinamici?*

Unul dintre cei mai puternici și consecvenți indicatori ai succesului este sensibilitatea socială a membrilor echipei. Grupurile mai bune aspiră să își împartă în mod egal gradul de participare la discuție, în schimb, grupurile cu o performanță scăzută sunt cele care au tendința să fie dominate de numai unul sau doi elevi. Acele persoane mai autoritare nu trebuie să fie exclusiv de gălăgioase sau nepoliticoase, însă dacă dau impresia că le știu deja pe toate, ceilalți membri ai echipei vor simți că nu mai au nimic de adăugat, iar acest lucru va face ca grupul să piardă niște informații valoroase și puncte de vedere alternativ.

Majoritatea profesorilor fac greșeli atunci când formează grupurile: o fac fie printr-un joc, fie prin numără-

toare etc., sau le permit elevilor să-și aleagă adesea singuri coechipierii. În așa mod, nu se ține cont de tipul de inteligență, tipul de activitate nervoasă superioară, particularități comportamentale sau sexul membrilor echipei.

Obiceiul enervant al bărbaților de a trata femeile de sus, de a le întrerupe și de a-și însuși ideile lor încă se atestă în multe domenii de activitate ale omului. Dar întreruperea unei conversații și împiedicarea unei femei să-și împărtășească cunoștințele sunt exact genul de practici care sabotează performanța grupului.

Mai mult, Woolley a arătat că, cel puțin conform experimentelor făcute pe grupuri în SUA, echipele cu o proporție mai mare de femei au o inteligență colectivă mai ridicată. Acest lucru poate fi explicat printr-un grad crescut de sensibilitate socială comparativ cu cel al echipelor dominate numeric de bărbați.

În mod surprinzător, cercetătorii au observat că factorii despre care majoritatea crede că ar determina performanța (de ex., coeziunea, motivația, satisfacția) nu erau semnificativi statistic. Predictorul cel mai important al inteligenței grupului a fost egalitatea în conversație (numărul egal, echilibrat, de intervenții într-o conversație). Grupurile în care doar câțiva membri domină conversația s-au dovedit a fi mai puțin inteligente colectiv decât cele cu o distribuție mai echilibrată a intervențiilor în conversație.

Conform experimentelor privind inteligența colectivă, aspectele-cheie sunt trei:

- Numărul mare de idei: manifestat

ca multe contribuții scurte, punctuale, mai degrabă decât unele extinse;

- Densitatea interacțiunilor: o înșurire de cicluri suprapuse de contribuții și comentarii foarte scurte (sub o secundă) de răspuns, validare sau invalidare a ideilor și de construire a consensului;
- Diversitatea ideilor: toți membrii grupului contribuie cu idei și reacții, păstrând un echilibru în numărul de intervenții.

Totodată, pentru a lucra în grup și a avea succese și performanțe, un profesor trebuie să creeze o atmosferă binevoitoare, încurajatoare, nestresantă, stimulantă, nonautoritară, ceea ce va duce la o comunicare eficientă.

Felul în care comunicăm este mult mai important decât ce anume comunicăm. Evolutiv, limbajul a apărut mai târziu, suprapus peste forme primare de semnalizare a dominării, interesului, emoțiilor. Se pare că aceste forme ancestrale de comunicare - așa-numitele semnale corporale - influențează încă foarte mult felul în care luăm decizii și cum ne coordonăm între noi.

Mintea colectivă este conceptualizată de Weick și Roberts ca *patern al interrelațiilor atente ale acțiunilor* în sistemul social. Studiile acestor autori arată ca mintea grupului ia forma *interdependenței cognitive* care are în centrul ei procesele de memorie. Persoanele aflate în relații apropiate pun în acțiune un singur sistem de memorie („transactive memory system”), asumându-și responsabilități

diferențiate pentru reamintirea diferitelor părți din experiența comună.

Oricât de contrar legilor aritmeticii ar părea această afirmație, se pare că **grupurile de oameni care colaborează** bine au un nivel general de **inteligență mai mare** decât inteligența fiecărui membru în parte.

Dacă doriți să aveți rezultate bune acceptate, cât este de posibil, organizarea elevilor în echipe și, totodată, țineți cont de acești trei factori:

- luați în considerare ideile tuturor membrilor echipei;
- alegeți persoane cu inteligență emoțională ridicată (sau dezvoltată-le această competență);
- asigurați-vă ca în echipă să fie un echilibru între numărul de băieți și de fete.

Este evident că IQ-ul unui grup este mult-mulț mai ridicat decât IQ-ul unui individ din grup.

Cred că am fost cu toții în întâlniri în care toată lumea se implica și era entuziasmată, în care ideile păreau că se construiesc de la sine, una în prelungirea celeilalte. Iar când se întâmplă un fenomen de acest gen, fiți siguri că soluția dezvoltată de grup depășește cu mult munca pe care ar fi putut-o face oricare dintre membri în parte.

În concluzie, conversațiile în cadrul grupului, schimbul de idei și dezbaterile profunde pot conduce la salturi în conștiința elevilor, care duc la transformări comportamentale, apoi la rezultate spectaculoase.

MANAGEMENT EDUCAȚIONAL

Managerul școlar – factor de creștere a eficienței în educație

În esență, *Managementul prezintă un proces, disciplină, artă bazată pe anumite practici, funcții și atribute, iar Managerul trebuie să posede capacitatea de a: diagnoza, prognoza, proiecta (planifica), lua decizii, organiza, coordona, motiva, crea climatul favorabil, efectua control sistemic, regla (corela), îndruma și evalua fiecare schimbare.*



Feodora CIOBANU,
director, IP Gimnaziul „Academicianul
Mitrofan Ciobanu”,
s. Copceac, r. Ștefan Vodă

Activitatea managerială adecvată noilor cerințe poate fi realizată de profesioniști în domeniul pedagogiei, care prin cunoașterea evoluției managementului vor evidenția noile tendințe ale managementului modern, care va facilita organizarea procesului educațional al elevilor, va crea condiții optime de organizare și desfășurare a acestuia și, totodată, va fi catalizatorul principal în luarea deciziilor la nivel local - va orienta comunitățile în stabilirea parteneriatelor viabile.

Managerii școlari trebuie să demonstreze în practica zilnică un șir de cunoștințe, abilități cognitive, de relaționare, de comunicare și comportamente ce facilitează realizarea sarcinilor primordiale a instituției școlare și, totodată, permit acestuia de a fi catalizatorul de bază în comunitate pentru dezvoltarea parteneriatului.

Un manager eficient, adeseori, poate fi recunoscut după faptul că el preferă să facă ceea ce trebuie să facă, să găsească variante creatoare în loc să rezolve probleme, să optimizeze folosirea resurselor în loc să protejeze resursele, să obțină rezultate în loc să-și respecte sarcinile, să mărească

beneficiile în loc să reducă cheltuielile. Managerul este dator să instauraze în școală un climat favorabil muncii, asigurând o stare de bine pentru desfășurarea activităților într-un mod plăcut, eficient, cu randament și satisfacții maxime. Recunoașterea de către manager a muncii bine făcute de subalterni și acordarea sprijinului exact atunci când este nevoie, determină creșterea încrederii în forțele proprii și dorința de realizare a sarcinilor cât mai bine.

Un bun manager trebuie să dea dovadă de bune calități profesionale, organizatorice, experiență în conducerea învățământului, stăpânirea legislației școlare, să fie un bun pedagog, animator al colectivului - calități necesare în activitatea zilnică.

În acest context, putem menționa că un manager de succes este mereu în căutare, zilnic merge în pas cu toate schimbările din sistemul educațional, creând un management eficient al dezvoltării școlii contemporane. Din punct de vedere practic, este foarte necesar de acordat o mare atenție do-

menului prioritar - acela al educației și formării continue a cadrelor manageriale. Acesta este nu doar unul din aspectele formării și educației, ci devine un principiu de bază de-a lungul vieții într-un mediu de învățare, resursele umane fiind o valoare de primă importanță a societății cunoașterii. E o tendință ce devine modalitatea prin care managerii sunt obligați să interiorizeze obiectivele de performanță stabilite, să ia decizii în concordanță cu politica generală a domeniului.

Activitatea cadrului de conducere se caracterizează prin reguli, care sunt marcate și transformate de talentul fiecăruia.

Pentru a putea întemeia anumite schimbări, adaptări, preconizate de noile orientări în domeniu, putem invoca necesitatea de a racorda procesul de formare continuă a cadrelor manageriale la anumite cerințe europene.

Ținând cont de toate acestea, putem menționa că:

- Formarea continuă este un proces permanent de dezvoltare și invenție, de folosire rațională a mijloacelor disponibile;
- Formarea continuă are ca sarcină să rezolve și una din problemele cele mai actuale în învățământ, anume cea a incluziunii.

Strategia Educația 2030 formulează diversificarea sistemului de învățare pe tot parcursul vieții, iar *Codul Educației* prevede dezvoltarea competențelor din perspectivă personală, fapt ce confirmă ideea necesității revizuirii multiplelor aspecte ale formării continue a cadrelor didactice/manageriale din învățământul general.

În activitatea zilnică noi, managerii, ar trebui să ținem cont de cele „Zece lecții” de management ca repere

utile pentru un manager mai performant, de succes (după Cristian Ferța):

Lecția 1: Să îți dezvolti permanent abilitățile operaționale de management (planificare, organizare, monitorizare);

Lecția 2: Un bun manager își dezvoltă echipa (nu există „Eu”, dar „Împreună să ai o viziune”);

Lecția 3: Un Manager Magician creează un cadru de încurajare, ceea ce înseamnă să creezi un cadru confortabil de activitate și acțiune;

Lecția 4: „Diferența dintre ce facem și ce suntem capabili să facem ar fi suficientă să rezolvăm majoritatea problemelor din lumea aceasta” (Mahatma Gandhi). Să încurajăm oamenii să ofere cât mai mult, pe termen scurt, mediu și lung;

Lecția 5: Managerul Magician gestionează bine riscurile (cel mai mare risc e să nu-ți asumi nici un risc);

Lecția 6: „Nu este suficient să fii ocupat...întrebarea este: „Cu ce suntem ocupați?” (Henry David Thoreau). (Nu la maxim, nici la minim. Nu simulare, ci monitorizare zi de zi);

Lecția 7: Câștigă respectul oamenilor tăi, în loc să le împui funcția ta (să faci mai mult colegial și cu respect);

Lecția 8: „Dacă este un mod greu de a face ceva, cineva va găsi acel mod” (Ralpf E. Ross). (E important că în echipă se caută un mod mai bun de a face lucrurile prin colaborare, comunicare eficientă);

Lecția 9: Managerul Magician își asumă responsabilitate. (Întotdeauna va fi ceva să faci permanent, dar rezultatele obținute îți oferă mai multă încredere din partea colegilor și inspirație);

Lecția 10: Imprimă un standard de excelență. (Alegi prin ceea ce se face

și cum se face. Se creează un set de valori de excelență în echipă. Să nu complicăm lucrurile, dar nici prea simpliste să nu fie). „Cea mai grea căutare este excelența!” (Lindon Johnson).

Pentru a realiza aceste lecții, un manager performant trebuie să dețină anumite calități și abilități:

- **Intellectuale** - gândire logică, capacitate de conceptualizare, capacitate de diagnoză, capacitate de a interacționa cu colegii etc.;
- **Antreprenoriale** - capacitate de decizie, de acțiune strategică, de colaborare cu comunitatea, proactivitate etc.;
- **Socioemoționale** - va ține cont de tendințele majore ale managementului, obiectivitate în perceperea și judecarea altora, autoestimare corectă, capacitate de rezistență și adaptabilitate, capacitatea de comunicare eficientă, capacitatea de a asculta colegii și subalternii etc.;
- **Interpersonale** - încredere, centrarea pe dezvoltarea celorlalți, capacitatea de a lua în considerare alte păreri, comunicarea facilă, atitudine și gândire pozitivă, capacitatea de a controla și monitoriza, capacitatea de a motiva colegii în realizarea obiectivelor minime și maxime și altele.

În concluzie, sunt importante următoarele constatări:

- mulți nu vor să schimbe anumite lucruri, pentru a nu avea oponenti,
- este important cum comunicăm, nu întotdeauna ce spun;
- dacă comunitatea didactică nu are încredere în noi, ca manageri, e o întrebare de timp...

THE BENEFITS OF INTERACTIVE METHODS IN TEACHING ENGLISH



„Only those who can see the invisible can accomplish the impossible!”, said Patrick Snow. And this impossible mission belongs to teachers.

It is important to understand that all children learn in different ways, they all need appropriate guidance and support for their development.

So, what are you waiting for in the teaching – learning process? From my perspective, students face different challenges in the learning process because of their advanced intelligence and individualization. And the teachers' aim is to motivate students enjoy school much more and to keep students engaged.

Thus, more and more classrooms are adding interactive opportunities for students to express individual approaches to learning. It is worth mentioning that computers have facilitated the teachers' and students' work.

Nowadays, the pupil is regarded as the subject of the didactic activity and not a simple participant to the process. So, the teachers use in their classes different techniques and strategies to make the class interesting and creative.

Working as a teacher for many years, I have identified that only the interactive methods of teaching encourage the students, develop their critical thinking, develop students' creativity, organize the class and develop the capacity of individual and collaborative work.

Interactive methods have beneficial effect on teachers as well: they facilitate the teacher-student communication and make the lesson more attractive. The teacher informs, encourages, supports, organizes, controls, analyses, motivates and evaluates.

The students' role is equally important, because they anticipate, explore, investigate, cooperate, create, communicate, analyse and explain.

Moreover, interactive methods change the process of teaching, learning and evaluation and they offer students the possibility to accelerate the learning process.

Interactive learning is a way to implement differentiated learning, a process that encourages higher order thinking. Learning activities can be based on the student's personal interests and in ways that encourage self-directed learning styles. Research studies have shown that students have been highly successful in using interactive learning. They showed higher-order thinking skills, focused on more complex contexts and developed creativity as a style and a habit.

Some of the mostly used interactive methods, enjoyed by my students are:

1. Learning by Doing – I incorporate this technique in my classrooms, giving students frequent quizzes, which help them to create a mental connection between current knowledge and the information we have to learn;
2. Lotus Technique - a brainstorming exercise used to expand the central idea or problem;
3. Syntectics /Gordon method -



a problem solving methodology that stimulates thought processes of which the subject may be unaware;

4. Fishbone Method - the fishbone diagram identifies many possible causes for an effect or problem. It can be used to structure a brainstorming session. It immediately sorts ideas into useful categories;
5. Diamond method is used to generate better ideas;
6. The Four Corners Strategy - is a simple verbal strategy to help engage your students and improve discussion and discourse;
7. Focus-Group Method - is one example of a qualitative research methodology used to explore the opinions, knowledge, perceptions, and concerns of individuals in regard to a particular topic.

This interactive process is considered a favourable learning environment which enables students to experience different world cultures and art forms, museums, industries, government organizations, historic institutions, influential people, philosophies and religions. This significant

process changes the traditional teaching and learning.

It was proved that interactive methods help to educate the most original-thinking, diligent, productive, and socially-conscious citizens for tomorrow.

Research shows that enabling students to work together in groups boosts their academic achievement and benefits other students in the classroom, as well. When students work together, they challenge themselves in unexpected ways. They bounce ideas off one another and take a peer's idea to a new place.

Teachers have to plan carefully their lessons, so they can develop clear and simple, deep and complex activities for different types of students at the same time. It may take more time in the planning stage, but it is very efficient, because active students create an active atmosphere in the classroom.

Hard-working and engaged students can be a joy to teach when you know how to identify what engages them. Definitely, I follow some stages in the process of planning the lesson and during the lesson:

- Identify students' interests - every year, I start by asking my students to complete an interest



list and it helps me to determine their interests;

- Keep my students' active - students like to move when learning; pacing, walking and bouncing are parts of their thinking process.
- Be patient - students are processing a lot in their minds and they need time to reflect on a specific problem;



- Brainstorm - this is one of the best ways to develop critical thinking, because this type of activity develops fluency, elaboration, originality and abstract thinking, which are all integral parts of being a creative thinker;

- Encourage reading - reading, watching or listening specific texts develop students' minds and boosts creativity;
- Action - it is powerful for students, allowing them to find solutions to problems they see in their school, neighbourhood or community;

- Using media – I encourage students to record their voices to retell a text or to tell something interesting, and to create comics to draw our attention to a community problem.

Teachers use innovative teaching strategies in order to encourage students to use their imagination and to dig deep when engaging with the content of the lesson.

Many of these strategies take students to levels of learning they never thought possible. The students actively seek knowledge and do not get the knowledge from a lecture or worksheet.

Teachers must use strategies in which students question, research, use technology, and create meaning from provided materials and research. These techniques also allow students to solve problems, challenge themselves, and present their findings to others. Student engagement builds on curiosity, interest, passion, and attention.

From my point of view, there are five teaching strategies designed to challenge and engage students:

- Comics are actually a very effective tool in the English teacher's classroom. Teachers use them for building vocabulary, teaching students various idiomatic expressions, providing a visual element to reading exercises that traditional books do not have. Enhancing the lesson plans with a fun activity is an excellent way to liven up the class and keep everyone excited while reviewing material;
- Create real-world Problem Solving Activities. The teacher should present the scenarios



and give students time to research to suggest solutions. This method will empower students to reflect, think critically, and engage more with their classmates;

- Collaboration is essential for students, because they enhance their academic achievements;
- Class Quiz includes different types of questions like multiple-choice, polls and text answer prompts. Participants access the game with their mobile devices and they enjoy the competition;
- Open-ended questions are one of the best ways to engage students in the classroom, because it empowers them to look for different answers and suggest multiple solutions to one issue.

“In education, student engagement refers to the degree of attention, curiosity, interest, optimism, and passion that students show when they are learning or being taught, which extends to the level of motivation they have to learn and progress in their education” (edglossary.org). When students are engaged with the lesson being taught, they learn more and retain more. Students who are engaged in the work tend to persist more and find joy in completing the work.

Research confirms that interactive teaching and learning process is an effective and enjoyable way to learn, because it develops deeper learning competencies. This method uses real-world scenarios, challenges, and problems to engage students in critical thinking, problem solving, teamwork, and self-management; it improves learning, provides opportunities for students to use technology and makes teaching more enjoyable and rewarding.

There is a delicate balance with technology use in the classroom. Teachers must use technology in a wisely managed way and with a variety of activities.

Undoubtedly, students improve their English only with the help of a teacher, with the help of his/her ability to change the students' minds and ideas.

To conclude, the teacher's task is to prepare/create a cognitive and innovative lesson instead of a passive and difficult one. At the same time, the student's task is to create a qualitative and superior product form a cognitive and innovative lesson.

Rodica TINERELU-NEGRU,
teacher of English I-st
didactic degree
PI Theoretical Lyceum „C. Stere”

Caracterul formativ al învățării bazate pe proiect în formarea și dezvoltarea competențelor la istorie

Marele pedagog ceh Jan Amos Komensky spunea că „profesorii trebuie să fie oamenii cei mai aleși, credincioși, cinștiți, zeloși, muncitori și înțelepți, pentru a fi capabili să îndeplinească și cele mai complexe sarcini ale procesului de învățământ”. Din acest mesaj profund apare întrebarea fundamentală: Cum trebuie să predau azi? Și răspunsul îl găsesc în esența didacticii noi, unde profesorul pune în centrul activității **Învățarea**, „accentul pus mai mult pe elev ca subiect activ al propriei învățări decât pe profesorul transmițător de cunoștințe”. Profesorului îi revine rolul primordial în motivarea, încadrarea și tutelarea elevilor în procesul de învățare. Analizând conceptul Curriculumului Național 2019, la disciplina Istoria Românilor și Universală, am descoperit această abordare nouă de predare-învățare-evaluare.



În rolul meu ca profesor de istorie, prin competențele și abilitățile profesionale, am responsabilitatea primordială în realizarea calitativă și eficientă a obiectivelor educației istorice. Este important de a pune în aplicare creativ noile strategii educaționale, în parteneriat cu elevii, părinții, pentru a realiza prevederile curriculare. Aceste priorități, ca facilitator al învățării active, utilizez demersuri inovative, sisteme de conținuturi, competențe, activități de învățare și evaluare. În realizarea acestor deziderate, este necesar de a utiliza strategii și metode de predare-învățare-evaluare interactive, centrate pe activitatea elevului. O metodă eficientă de studiere, abordare științifică și evaluare a cunoștințelor la istorie este **Metoda Proiectului**. Practica educațională a demonstrat că procesul de învățare și evaluare este mai complex în cazul învățării în baza proiectelor, decât abordarea tradițională. Este evaluată necesitatea de organizare a procesului de implicare activă a elevilor, permite învățarea continuă și nivelul de competențe în cercetare individuală. Problema identificată din această situație didactică este ca fiecare elev să-și îndeplinească rolul în acest proces și să-și organizeze eficient activitatea intelectuală. În acest proces, profesorul de istorie este coordonatorul principal și dirijează, evaluează corect activitatea elevilor. O abordare importantă distingem la Michel Minder în lucrarea „Didactica Funcțională: obiective, strategii, evaluare”, unde evidențiază că proiectul este o activitate largă și poate avea diferite forme:

- Proiectul de tip **constructiv**: elevii își propun să producă, să construiască, să realizeze ceva (să redacteze o revistă, să confecționeze o armă de luptă a geto-dacilor);
- Proiectul de tip **aplicativ**: scopul nu este de a produce, ci de a utiliza, a consuma ceva produs de alții (a asculta o istorioară, studiu de caz, a aprecia o pictură);
- Proiectul de tip **problemă**: elevii sunt confrunțați cu o problemă și trebuie să o rezolve (Ex.: este adevărat că istoria locală este puțin studiată?);
- Proiectul de tip **învățare**: este vorba de faptul ca să se amelioreze o

învățare pentru a o face și mai disponibilă (a învăța utilizarea rapidă a documentului istoric).

Curriculumul Național 2019, la rubrica **Activități de învățare bazate pe proiect și produse școlare recomandate**, propune practicarea proiectului de grup pentru unitățile de învățare: 5.1 **Elaborarea proiectelor de conservare a obiectelor din patrimoniul local, național și universal**. Prin metoda proiectului, elevului i se atribuie mai multă libertate de exprimare și acțiune și se oferă ocazii reale de a lua decizii și de a-și asuma responsabilități. Proiectul este o metodă a proiectării didactice moderne și joacă un rol deosebit în formarea de competențe: formează capacități și dorința de a demonstra ce știu și ce pot să îndeplinească; valorifică potențialul creativ; dezvoltă capacitatea de analiză critică a problemelor, activitățile propuse în cadrul proiectului, solicită gândirea critică, îi provoacă să emită judecăți și raționamente, să ia atitudine etc... Elevii acumulează această experiență, începând din clasa a V-a, la diferite discipline. La istorie continuă să-și dezvolte competențele în acest domeniu pe tot parcursul treptelor de școlaritate, bucurându-se de produse realizate. În practică, proiectul se derulează în patru etape:

- Etapa de **proiectare** - elevii fac propuneri, li se acceptă libertatea, însă profesorul îi ghidează;



Raisa ZDROBEU,
profesoară de Istoria Românilor și Universală,
IP LT „Alexandru Donici”,
s. Persecina, r. Orhei

- Etapa de **planificare** - determinarea activităților și realizarea lor;
- Etapa de **realizare**, împreună cu elevii și profesorul, a activităților proiectate;
- Etapa de **evaluare** - se răspunde la întrebările: proiectul a fost realizat? Obiectivele afective și cognitive au fost atinse? Modul de funcționare a grupului a fost satisfăcător?

Profesorul, ca facilitator și îndrumător în procesul proiectului, îndeplinește următoarele acțiuni: pregătește minuțios procesul de învățare; răspunde la întrebările elevilor pe tot parcursul derulării proiectului; încurajează elevii să cerceteze independent; formulează corect întrebările; încurajează elevii să-și auto-evalueze munca; acordă o atenție specială cooperării, organizării sarcinilor și metodelor de lucru în echipă, menține o comunicare permanentă cu elevii.

Proiectul de grup este un instrument de extindere și evaluare complexă, recomandat, mai ales, pentru evaluarea formativă și sumativă, de aceea urmărim și evaluăm anumite competențe: alegerea metodelor de lucru, monitorizarea procesului de implementare a proiectului, utilizarea corespunzătoare a bibliografiei, materialelor și a echipamentelor, tehnici digitale utilizate, metoda de prezentare a produsului. Elevii realizează cele mai creative și interesante proiecte la tematici de istorie locală. În ultimii ani am realizat mai multe proiecte tematice la lecția de istorie. La Unitatea de competență 5.3. **Promovarea patrimoniului cultural, prin modelarea și prezentarea obiectelor specifice localității, clasa a VI-a**, proiectul de grup: „Persecina - satul tradițiilor și a oamenilor gospodari”. La Unitatea de competență: 5.1 **Argumentarea contribuției personalităților în crearea/păstrarea/promovarea valorilor naționale și a patrimoniului cultural**. Proiect de grup: „Martirii Basarabiei - uniți prin gânduri și simțiri”, clasa a IX-a.

Exemplu practic: Unitatea de învățare: 5.3. **Demonstrarea atitudinii**

grijului față de patrimoniul cultural și natural. Proiect de grup. Colaj istoric. Subiectul „Monumente locale - trecute prin timp”, clasa a VII-a. La etapa de **pregătire** am anunțat subiectul, obiectivele, am stabilit împreună cu elevii criteriile de repartizare în 4 grupuri, stabilim timpul de realizare a proiectului și de prezentare a produselor. Etapa de **organizare**: Fiecare grup cercetează una din direcțiile propuse: Grupul I studiază monumentele cu caracter religios - bisericile creștine din localitate. Grupul II - monumente locale ale personalităților istorice. Grupul III - monumente de promovare a tradițiilor culturale. Grupul IV - biserica Rupestră de la Orheiul Vechi.

Le propun elevilor pentru realizarea proiectului un algoritm de cercetare:

- Studierea istoriei monumentelor;
- Scopul edificării, perioada, autorul, starea monumentelor la etapa actuală;
- Caracteristica stilului arhitectural;
- Cercetarea documentelor scrise, a imaginilor de epocă despre monumente.

Repartizez sarcinile în grup, ținând cont de nivelul de inteligență al fiecăruia, stilul și capacitățile de învățare, interesele acestora, încurajez implicarea creativă a elevilor în procesul de cercetare.

La etapa de **realizare** elevii rezolvă sarcinile conform algoritmului. Mă implic pentru a ajuta cu recomandări elevii, după necesitate. Problemele, ideile apărute pe parcurs elevii le rezolvă în grup.

Proiectele elaborate sunt prezentate oral, de către elevii, prin diferite forme: Posterul, PPT, LapBook.

Apoi sunt evaluate proiectele după criteriile de evaluare propuse de curriculum, însă discutate cu elevii. Criteriile de evaluare sunt anunțate elevilor din timp pentru pregătirea etapei de prezentare a proiectului. Ca orice metodă didactică, proiectul are și **dezavantaje**: pot apărea neînțelegeri între membrii grupului privind realizarea unor sarcini, îndeplinirea unor sarcini necesită resurse de timp și materiale mai mari, în cazul în care unii membri nu-și onorează obligațiunile, acestea sunt preluate de ceilalți membri, pentru a finaliza proiectul etc... Însă, în general, valoarea proiectului este foarte mare, prin faptul că va rămâne pentru elev ca o experiență afectivă și motivațională pe tot parcursul vieții.

Curriculum național pune accent și pe activitățile cu caracter inter- și transdisciplinar, care presupun abordarea integrată, prin centrarea pe problemele lumii reale în diverse contexte cotidiene, urmărind formarea/ dezvoltarea competențelor elevului necesare pentru viață. Toate competențele specifice disciplinei Istoria românilor și universală, precum și

Reflecții din proiect

Comunicare: Meșteșugul Popular - Covorul Moldovenesc.

Covorul reflectă un număr infinit de concepte estetice de frumusețe și armonie.

De-a lungul secolelor, au fost selectate și stilizate diverse motive ornamentale, compoziții și game cromatice, pentru a conferi covorului un aspect mai plăcut. Unul dintre cele mai complexe procese, legate de confecționarea covorului, era considerat vopsitul lânii. În acest scop se foloseau diferite plante naturale, din care se prepara, conform unor rețete, obținute prin fierberea frunzelor, florilor, scoarței și rădăcinilor, precum și a unor minerale. Covorul este reprezentat de elemente geometrice, vegetale, figurative (animale și oameni) și de motive simbolice, cum ar fi **pomul vieții**. Acest tezaur, specific poporului românesc, trecut prin diferite epoci istorice, este păstrat cu demnitate până azi. În acest context, cu iz de dragoste și vocație, constat, că fiecare copil posedă darul creativității, inteligenței, cumsecădeniei și al toleranței. Personal, m-am convins că dacă dorești să obții ceva frumos, original și interesant în cadrul proiectului de grup, trebuie să analizezi minuțios fiecare pas parcurs de grupul de elevi.



unitățile de competență pe clase, au deschidere spre a organiza activitățile cu elemente inter- și transdisciplinare.

Exemplu practic: Istoria românilor și universală, Limba și literatura română și Educația tehnologică. **Competența specifică:** Utilizarea limbajului istoric în diverse situații de învățare și de viață, respectând cultura comunicării. Unitatea de conținut: **Economie și societate la începutul epocii moderne: Noțiunea de meserie, meșteșuguri populare și modern**. Dezvolt tema proiectului în baza unui plan logic, coerent:

- Descrierea atelierului de lucru al unui meseriaș;
- (de exemplu, țesutul - jocul firelor de aur la stativul de țesut);
- Lemnăritul - oglindă în care se reflectă sufletul;
- Brodatul - culoare și dibăcie etc.

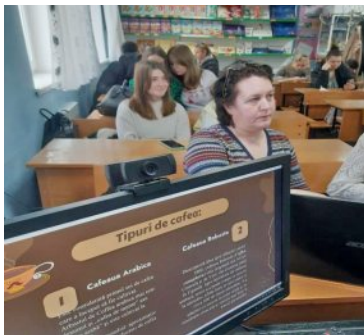


COLABORARE INTERINSTITUȚIONALĂ

Conferință Națională pentru elevi „Aspecte ale falsificării mărfurilor pe piața de consum a Republicii Moldova”



La Conferința Națională (online) pentru elevi și cadre didactice din învățământul profesional ethnic, cu genericul „Aspecte ale falsificării mărfurilor pe piața de consum a Republicii Moldova”, au participat reprezentanți ai Colegiului Național de Comerț al ASEM,



Colegiului Agroindustrial din Ungheni, Colegiului Agroindustrial din Râșcani, Colegiului Cooperatist din Moldova.

La eveniment a fost prezentă Tati-ana Frunză, șefa Direcției Informarea Consumatorilor și a Mediului de Afaceri din cadrul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor.

În cadrul conferinței au fost luate în dezbateri o serie de probleme vizând subiectul în cauză, precum: depistarea falsificării încălțămintei de sport; metode de falsificare a articolelor de parfumerie; cele mai comune modele de genți falsificate; identificarea metodelor de falsificare a cafelei comercializate pe piața municipiului Chișinău; metode de depistare a falsificării mezelurilor, ceaiului negru, berii, vinului, cărnii și produselor din carne etc.

Participanții au subliniat faptul că falsificarea este operația de modificare a valorii de întrebuințare a unui produs în mod fraudulos. Falsificarea este sancționată conform legislației. Produsele alimentare sunt cele care, în general, se pretează cel mai bine falsificării. Potrivit normelor legale de igienă pentru produsele alimentare, se consideră falsificare adaosul oricărei substanțe naturale sau sintetice, în scopul mascării unor defecte ale pro-

puselor, modificării sau conferirii unor proprietăți pe care produsul nu le justifică prin compoziția sa.

Un număr de factori favorizează falsurile, și anume: ușurința tehnică de realizare a falsului;

posibilitatea câștigului ilicit; lacune în normativele tehnice și tehnologice, precum și în reglementările privind calitatea produselor; dificultatea tehnică de punere în evidență a falsului;

lipsa de organizare și controlul insuficient al calității.

În privința facilității tehnice de realizare a falsului, se poate remarca faptul că falsificatorul cu cunoștințe profesionale mai puține produce riscuri mai mari de nocivizare a produsului fabricat, dar și posibilitatea de decelare a falsului este mai bună.

Metodele principale de falsificare a produselor alimentare sunt: îndepărtarea din produs a unor componente naturale; menținerea tuturor componentelor specifice ale produsului, dar într-o proporție anormală; introducerea în produs a unui sau a unor componente care nu sunt nici specifice, nici normale; substituirea unor componente naturale cu altele sau cu componente artificiale, contrar reglementărilor legale; comercializarea unui înlocuitor drept produs natural;

Falsificarea complete, prin asocierea unor componente chimice asemănătoare celor din produsul natural; remanierea sau recondiționarea produselor degradate sau viciate pentru mascarea defectelor. Substituirea de materii prime, semifabricate și de produse finite se încadrează, de asemenea, între falsificări.

Rodica HERGHELEGIU,
profesoară de disciplină
merceologice,
grad didactic superior,
Colegiul Național de Comerț
al ASEM

Olimpiada Republicană la Chimie și-a desemnat învingătorii

Premianții Olimpiadei Republicane la Chimie au fost anunțați în cadrul evenimentului de încheiere a competiției. Elevii care au obținut premii în acest an sunt reprezentanți ai instituțiilor de învățământ din raioanele/municipiile: Bălți, Cahul, Chișinău, Hâncești, Orhei, Strășeni, Ungheni și UTA Găgăuzia.



În mesajul de felicitare, Lilia Ivanov, directoarea Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, a subliniat importanța resursei umane din domeniul educațional, făcând referire la genericul olimpiadelor republicane din acest an.

„Suntem siguri că am reușit, împreună cu membrii Consiliului Olimpic Republican și ai Comisiei de Jurizare, să organizăm o competiție corectă. Apreciam efortul vostru de a studia aprofundat această disciplină școlară, dar și dedicația profesorilor, care cred în potențialul pe care îl aveți și vă motivează să continuați cercetarea în domeniul îndrăgit”, a menționat Lilia Ivanov.

Elevii au fost felicitați și de către președinta Consiliului Olimpic Republican la Chimie, Viorica Gladchi, doctor în chimie, decana Facultății de Chimie și Teh-

nologie Chimică din cadrul Universității de Stat din Moldova, care i-a îndemnat pe elevi să continue studiul temeinic al chimiei și le-a spus că îi așteaptă cu drag la facultate.

Olimpiada Republicană la Chimie este organizată de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare din cadrul Ministerului Educației și Cercetării și se înscrie în lista celor 21 de olimpiade și concursuri republicane ce se desfășoară în perioada 17 februarie – 22 mai 2023.

La competiția din acest an au participat 145 de elevi ai claselor IX-XII, delegați din toate raioanele și municipiile republicii.

IN MEMORIAM

Datoria ce o avem față de Nicolae Oriol

Fișier biografic

Născut la data de 10 februarie 1947, în s. Crețoaia, raionul Anenii Noi. Nicolae Oriol a devenit maestru al sportului în 1966. Este multiplu campion național, medaliat cu argint la Spartachiada popoarelor din URSS în anul 1971. Pentru contribuția adusă în educarea sportivilor de performanță i-au fost conferite distincțiile de stat: Ordinul „Трудовой славы” (1986), titlul „Om Emerit” (1996), Medalia „Meritul civic” (2001), Ordinul „Gloria muncii” (2006), Ordinul Republicii (2012), Premiul Național în domeniul sportului (2014).



Antrenorul Emerit la lupte libere, Nicolae Oriol, ar fi împlinit în anul curent 76 de ani. Ar fi fost o mare plăcere, o imensă bucurie să fim și astăzi împreună, alături de dumnealui, împreună cu cei care l-am cunoscut ani în șir mai îndeaproape. Dar soarta, Cel de Sus, a decis în urmă cu aproximativ trei ani că atât a trebuit să fie printre noi, atât i-a fost parcursul pe acest pământ, unde toți suntem oaspeți un timp oarecare. Ce rămâne, în fond, în amintirile celor dragi, apropiați sufletului, despre un om cu care ai împărțit în anumite situații critice, dificile și sarea, și pâinea, și apa, totul? Asta-i întrebarea pe care mi-o pun acum, asta-i, de fapt chestiunea de bază, principala la care vor să aibă, să capete un răspuns toți, atunci când cineva scump inimii te părăsește fizic pentru totdeauna.

Răspunsul este unicul. Desigur, în primul rând, este vorba despre faptele dumnealui, despre ceea ce a lăsat în urma sa. Am putea vorbi multe lucruri de bine la acest capitol despre bunul, înțelegătorul, inegalabilul meu antrenor și profesor Nicolae Oriol, dar, în primul rând, trebuie să facem publice, în mod succint, realizările și performanțele prin care s-a impus atenției lumii întregi. Le prezint, în această ordine de idei, pe cele mai principale.

Pe tot parcursul vieții, a activat timp de aproximativ patru decenii doar la Liceul Internat Republican cu Profil Sportiv din Chișinău. Printre elevii săi figurează: Ghenadie Tulbea, dublu campion european, medaliat la Mondiale; Anatol Guidea, campion european; Boris Sava, campion al Spartachiadei popoarelor din Uniunea Sovietică; subsemnatul, Ruslan Bodișteanu, dublu campion mondial de tineret; Vitalie Railean, campion european de tineret; Ion Diaconu, ocupant al locului 6 la Olimpiada de la Sydney; Nicolae Ceban și Andrei Perpelita, medaliați la Europene. Opt dintre elevii lui au concurat la diferite ediții ale Jocurilor Olimpice.

E mult, e puțin? Totul îți este clar dacă îți cont de faptul că adevărata valoare a lucrurilor se cunoaște, se face în comparație. În cazul nostru ne permitem să evaluăm rezultatele obținute cu cele înregistrate anterior de fondatorii luptelor libere în Republica Moldova, Antrenorii Emeriți Alexandru Hlistun și Savelie Chioroglo, care au pregătit selecționatele Moldovei în diferiți ani. Cele mai mari succese pe tărâmul antrenoratului ale lui Alexandru Hlistun se asociază

cu numele următorilor maeștri: Petru Marta, dublu campion european, premiant la Campionatele Mondiale, campion al URSS și al Spartachiadei popoarelor din Uniunea Sovietică; Nicolae Oriol, vicecampion al Spartachiadei popoarelor din Uniunea Sovietică; Victor Arnautov, campion de tineret al URSS. De remarcat că Savelie Chioroglo i-a educat pe: Alexandru Ziora, campion al URSS și deținător al Cupei Mondiale; Vasile Mocan, vicecampion al Spartachiadei popoarelor din URSS; Victor Zilberman, premiant al campionatelor URSS; Alexandru Zubrilin, premiant la campionatul URSS; Victor Eftenii, campion european de tineret.

Comparați, analizați. Eu, ca elev al lui Nicolae Oriol, zic că el este cel mai bun, dar nu mă supăr dacă am să fiu contrazis. Cunos, însă, la sigur, că fără ajutorul lui n-aș fi devenit în 1994 și 1997 campion mondial de tineret, că fratele meu, Octavian, n-ar fi devenit maestru al sportului, ministru, că alți peste 50 de discipoli ai dumnealui nu ar fi fost premiați la Campionatele Europene și Mondiale de cadeți, juniori, tineret, seniori, la prestigioase turnee internaționale de mare anvergură, că nimeni nu se poate lăuda cu asemenea performanțe!

Important, poate chiar cel mai esențial lucru din câte am avut ocazia să învăț de la el este cuprins, însă, în următoarea frază, întipărită temeinic în memoria mea, o frază pe care avea obiceiul să o repete de multe ori la antrenamente: „Băieți, țineți minte: Doar câțiva dintre voi vor deveni mari campioni, pentru că așa-i legea dură, nescrisă a sportului mare, dar oameni în sensul adevărat al cuvântului sunteți obligați să fiți toți, absolut toți, în orice împrejurări ale vieții!” Acestea sunt, în umila mea opinie, cuvinte de aur.

Vreau să-l asigur pe regretatul Nicolae Oriol, care-i acum acolo, sus, în ceruri și ne privește, că eu, noi, elevii dumnealui, n-am uitat de aceste spuse, le ținem bine minte și datorită ce o avem față de dumnealui în această viață, la Cimitirul Central din capitală, unde se odihnește pe veci, va fi îndeplinită! Va avea, ca și predecesorii săi renumiți, domni Alexandru Hlistun și Savelie Chioroglo, monumentul ce-l merită cu vârf și îndesat, pentru ceea ce a realizat în viață, pentru modul cum ne-a educat!

Ruslan BODIȘTEANU,
dublu campion mondial
de tineret la lupte libere

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 9221.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE ▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL ▶ Nicolae Jantic
REPORTERI ▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR ▶ Elvira Țăganaș-Pântea
MACHETATOR ▶ Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate.
Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>